

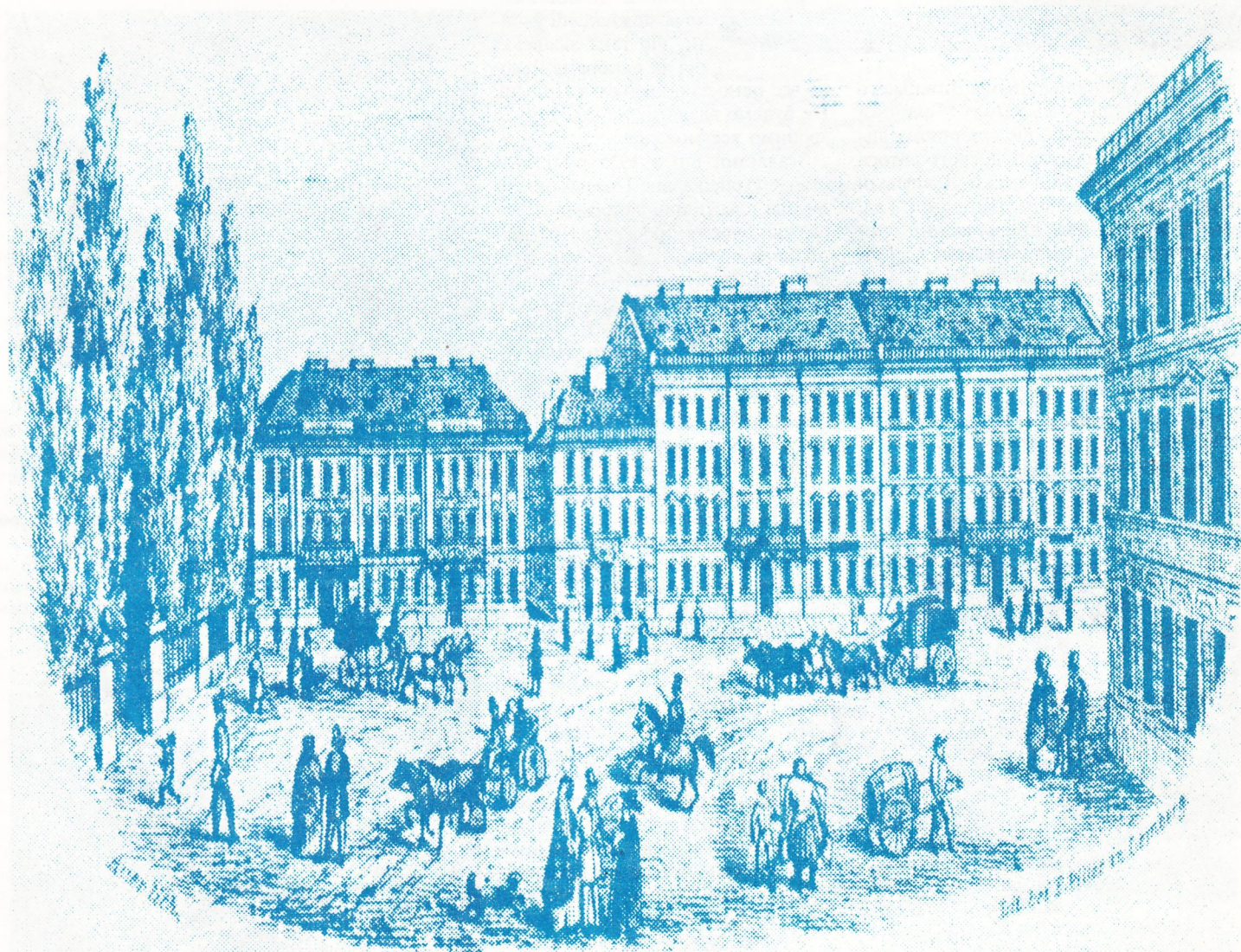
Галицька БРАМА

ЛЬВІВ І ЛЬВІВ'ЯНИ

ВИДАВНИЦТВО «ЦЕНТР Європи»

Ціна договірна

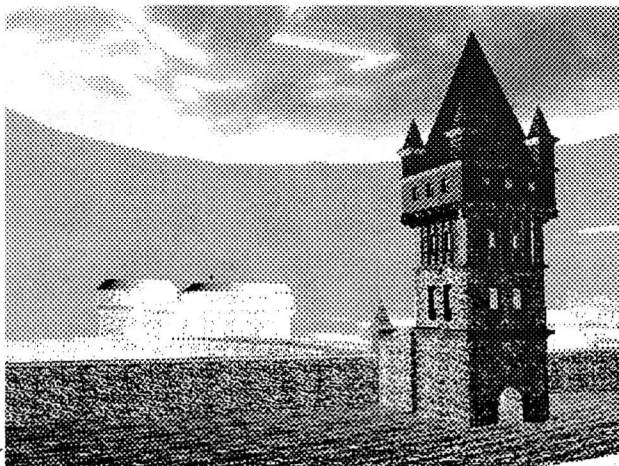
Везеши годинник

Ferdinands Platz.

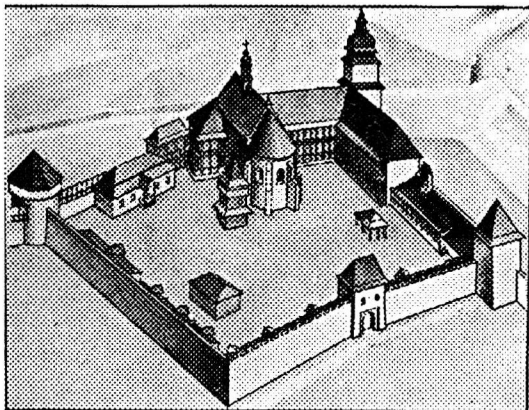
За рисунком К. Ауера

ПОВЕРНЕННЯ ПАНОРАМИ ЯНУША ВІТВИЦЬКОГО...

Пластична панорама Януша Вітвицького не сходить зі шпальт альманаху "Галицька брама". Заанонсована ще в першому випуску газети, тема знайшла свого автора в особі директора бібліотеки Львівської політехніки Олександра Шишки ("Гал. брама", № 3), а далі про сучасний стан панорами, про її експонування в місті Вроцлаві розповів Юрій Смірнов ("Гал. брама", № 6).

Модель, що відображала середньовічний Львів, а точніше Львів та його околиці в масштабі 1:800 займала 40 кв.м і вражала високою майстерністю виконання та точністю відтворення окремих об'єктів. Автор панорами згадував, що в 1945 р. до його майстерні завітав керівник УРСР

*Низький замок. Реконструкція
архітектурного факультету
Львівської політехніки*

Микита Сергійович Хрущов і поет Микола Бажан. Тоді було вирішено розмістити панораму старовинного Львова в залах Порохової вежі.

Трагічні обставини не дали здійснитися грандіозному архітектурному проекту. Загальна смерть 16 липня 1946 р. Януша

Вітвицького, депортація в тому ж році панорами в Польщу назавжди позбавили львів'ян можливості вивчати історію міста, користуючись таким унікальним наочним посібником.

Але повернемося в день сьогоднішній. Невідомо, як закінчиться для колекції нашого міста така необережна, можна сказати необдумана, обіцянка президента України Л. Кучми про обмін культурними цінностями, хоча можна собі уявити, що така львівська річ як панорама Льво-

ва все одно залишиться в Польщі. Не будемо вдаватися в політику, а зробимо все можливе...

Згадаємо, що в 1935 році було створено спеціальне Товариство побудови пластичної панорами Львова, яке очолив професор Політехніки доктор Маріан Осінський. Було складено кошторис і запропоновано управі міста взяти участь в цьому небувалому проекті. Чи пропозиція виглядала надто наполегливою, чи бракувало у скарбниці міста на той час достатньої суми, але подальша робота архітекторів велася так, якби міського уряду і зовсім не існувало.

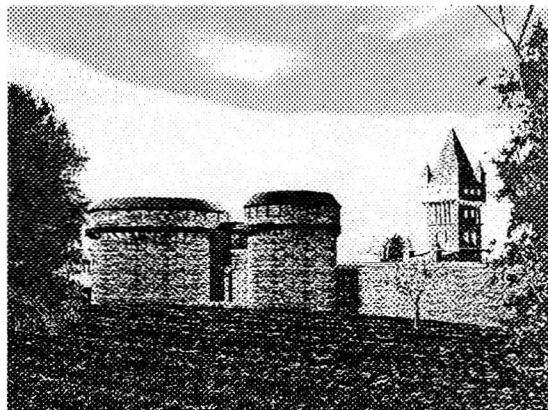
Більш того, на печатці Товариства з'явилося зображення барокової вазы з латинського костелу, що стояла на подвір'ї ратуші з 1910 року, і невідповідно разом з нею в композицію печатки введено предмет певного призначення (унітаз), що стояв там же на подвір'ї. Це мало показати, як місто "дбає" про свою історію і свої пам'ятки.

Інші часи, інші звичаї., інше відношення до своєї історії. Ми знаємо, що креслення панорами Януша Вітвицького знаходяться в Україні, в Інституті теорії і історії архітектури, і ними можна скористатися. Звичайно, сьогодні ніхто не почне роботу з самого початку, щоб зробити повторну копію того, що втрачено. Цього і не потрібно. А ось відтворити панораму в комп'ютерному варіанті засобами комп'ютерної графіки цілком можливо. І те, що ми представляємо на сторінках нашої газети, є прикладом того, що перші кроки вже зроблені. Правда, такої Га-

лицької брами і таких барбаканів в старому макеті не знайдеш. Це нові дослідження, нові зондажі, нове креслення кафедри реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів Львівської політехніки. Нове уявлення ми маємо сьогодні і про Низький замок у Львові.

Створити новітній варіант пластичної панорами Львова — справа часу і коштів. Є сучасні програми, є обладнання, головне — є люди, які могли б це виконати.

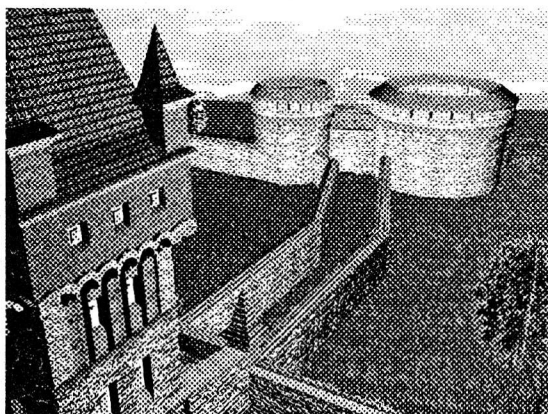
Справа честі міста — зібрати зацікавлені служби, департаменти, архітекторів, реставраторів, істориків на семінар, можли-

во — при Спільці архітекторів у Пороховій вежі. Сперечатися, пропонувати, допомагати і врешті-решт показати саме тут здійснений проект.

Інформаційну підтримку газета "Галицька брама" бере на себе.

Сергій ФРУХТ

*На рисунках: укріплення Галицької
брами.*

*Комп'ютерна версія С. Самохіна,
видавництво "Центр Європи" на основі
проекту архітектурного факультету
Львівської політехніки*

ЗЕЛЕНІ СМАРАГДИ У КОРОНІ ЛЬВОВА

Весна в нашому старовинному місті знову одягає пишну зелену корону. Її теплий подих вже котре століття відчувають не тільки парки, сквери, але також мури,

Перший пояс зелених насаджень з'явився у Середмісті в 1777 році, після знесення мурів з боку Полтви. Тоді уздовж річки були висаджені італійські

ним тут сміттям зовсім не милують око. Великим лихом для парку є ерозія ґрунту, з якою важко боротися.

В другій половині XIX ст. на південній околиці міста було закладено Стрийський парк, остаточне формування якого завершилось розплануванням території верхньої тераси для Крайової виставки 1894 р.

До цього часу вже впорядковано Личківський парк, сквери на вулиці Клепарівській і площі св.Юра.

Колишній "Єзуїтський город", сьогодні парк ім.Ів.Франка, що перейшов у власність міста, мав штучні тераси, по краях яких, замість традиційних на той час італійських кипарисів росли стрункі тополі. Цей парк і сьогодні є однією з найгарніших прикрас міста.

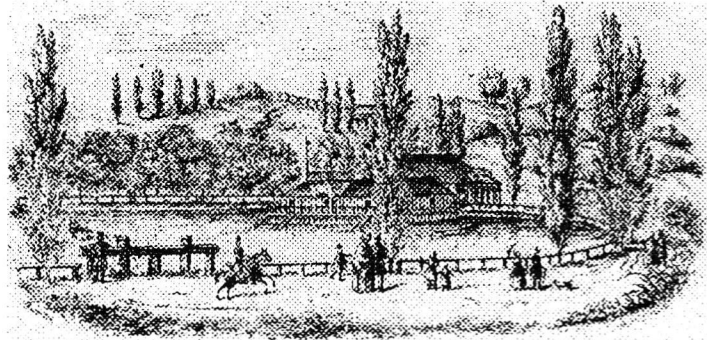
Парк Старої Стрільниці завдячує своїм виникненням в 1775 р. "Курковому братству" — стрільцькому товариству львівських міщан. Його чудово впорядку-

сучасний клімат Львова. Особливо це відчувається серед новобудов, де часто почуваєш себе немов у комині, з якого завірюха витягає повітря.

По узгір'ях Шевченківського гаю ріс чудовий буковий ліс. В XVII столітті ця місцевість звалася "Лоншанівкою". На честь відвідин Львова австрійським імператором Йосифом II її перейменували в "Кайзервальд". Та, на жаль, у роки першої світової війни останні красені буки були зрубані на паливо. Оголені схили гори почали швидко зсуватися, і у 1951 році модним на той час методом "народної будови" тисячі львів'ян повисаджували на схилах гори все, що було під рукою. Не було тоді ані відповідного матеріалу, ні взагалі потрібної кількості дерев. Тому переважає тут тополя, акація, клен. Сьогодні в Шевченківському гаю є великі площі рядкових насаджень малоцінних культур. Це ускладнює проведення ландшафтного оформлення лісопарку, не дозволяє естетично розкрити краєвид.

Подібні, або й складніші проблеми мають всі парки і сквери Львова. Вони давно вже вимагають кращого благоустрою та омолодження зелених насаджень, більшої вишуканості посадкового матеріалу. Наприклад, остання реконструкція парку "Погулянка" була проведена в 1862 році.

Багато лісосмуг в околицях Львова були штучно витіснені новобудовами, часто не до кінця продуманими. Результати цих прорахунків відчуваються вже сьогодні. Зрозуміло, покращити життя сьогоднішнім паркам і скверам буде нелегко. Проте, якщо кожен львів'янин посадить дерево, прибере клумбу чи гряд-

Військова плавальня. 1840-і роки. Рис. К. Ауера.

бруківка на вулицях і, звичайно, найбільш — мешканці. Мудрі люди кажуть, що весна — це свято життя. Ми відчуваємо її у жвавій метушні пташок, бачимо в упорядкованих клумбах і грядках, навіть радо беремо участь у толоках, що так доречно організовує міська Рада. Справді, поки в зеленому мереживі кущів, дерев та квітів сховаються наші криві та горбаті доріжки, вулиці, клумби і газони, їх треба почистити хоча б тими найдоступнішими для кожного львів'янина засобами — мітлою і лопатою.

Цікаво нагадати, що в середньовічному Львові за порядком і чистотою міста стежив міський кат. Це було дуже авторитетно і переконливо. На початку нашого століття ці функції виконував "пан постерунковий" — міліціонер. В його обов'язки входило накладати досить великі штрафи за неприбрані тротуари перед будинками чи магазинами, біля скверів і т.ін.

В середньовіччі велика скупченість населення та щільність забудови в Середмісті не сприяли його озелененню, але вже поза мурами на сотні ланів, що належали місту, розкинулись по зелених пагорбах оселі передміщан. Найбагатші з патрициів теж закладали тут свої позаміські маєтки. Так виникли Клепарів, Замарстинів, Кульпарків, назви яких походять від прізвищ власників. Серед розданих земель були гарні ліси, що теж мали власні назви, такі як Дубинка, Березинка, Грабинка. Назви ці, очевидно, відображали породний склад насаджень. Спеціальний наказ львівського магістрату зобов'язував власників не змінювати переважаючих порід дерев у цих лісах та не викорчувувати їх без обґрунтованих потреб.

тополі, а на засипаних землею оборонних ровах виросла алея з лип і каштанів.

У 1820 році на розкопаних оборонних валах східної сторони було висаджено парк, що тягнувся від монастиря Бенедиктинів

Парк Старої Стрільниці. 1840-і роки. Рис. К. Ауера.

нів майже до стін монастиря Бенедиктинок. Тоді ж генерал артилерії Й.-К. Фреснер пристосував Пелчинський став під військову плавальню.

Особливе місце в зеленому оточенні Львова займає парк на Замковій горі. Він має дуже своєрідний природний та штучний рельєф. У 1830-х роках тут було засипано яр, що розділяв т.зв. Княжу та Замкову гори, залісено схили і впорядковано алеї на нижній терасі парку. До 300-ліття Люблінської унії розібрано руїни давнього замку, сплановано верхню терасу та насипано пам'ятний курган. Парк потребує постійного нагляду, і, хоч певні роботи проводились в міжвоєнний і повоєнний періоди, стан його залишається незадовільним. Гірко бачити сьогодні доріжки, якими в дощову погоду неможливо пройти через болото і калюжі, а північний схил гори немилосердно поріс чагарниками ліщини, бузини та шипшини, що своєю здичавілістю та розкида-

вали і прикрасили в 1823 році. Сьогодні парк Старої Стрільниці заріс порослевим в'язом та ліщиною, що подекуди утворили непрохідні хащі, з'явилися нищівні для парку ознаки ерозії ґрунту. Цей мальовничий куточок Стрільницької гори давно потребує благоустрою і просто працюючих рук, від яких залежить доля парку і наше чисте повітря.

Колись лісові кордони захищали Львів від північних та північно-східних вітрів. Архівна справа 1459 року свідчить, що між Львовом та Винниками був "ліс нерозграничений". Ліси довкола Львова творили його мікроклімат. Сьогодні з них мало що залишилось, і холодні північні вітри негативно впливають на

Стрийський парк. Поч. XX ст.

ку біля свого будинку, впорядкує газон або просто не кине сміття собі під ноги, наше місто справді одягне пишну весняну корону.

Мар'яна ПРИЙМА

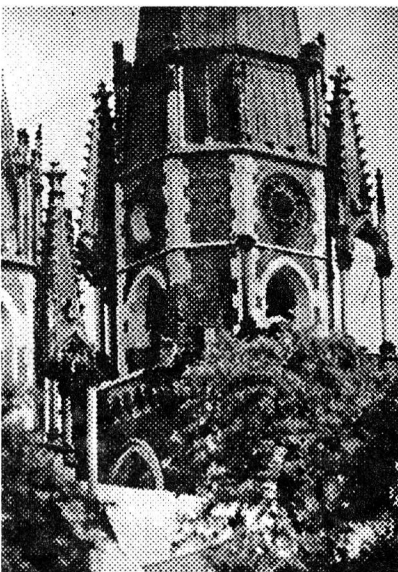
ЛЬВІВ – МІСТО ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ

Вежа церкви Св. Духа

Вежа колишнього костелу Марії
Магдалини

Вежа колишнього костелу
Св. Ельжбети

Традиція спорудження вежових годинників прийшла до нас з Європи. У більшості випадків кожне середньовічне місто мало годинник. При його виготовленні і догляді за ним майстри годинникарського ремесла проводили ціле своє життя. У переважній більшості годинникові механізми встановлювались на вежах ратуш, головних святинях міста, а згодом – у монастирях.

Першим вежовим годинником в Європі став годинник на вежі Палацу Справедливості в Парижі, встановлений у 1299-1300 рр. Виготовив його француз П'єр Піпепарт, але цей механізм до нашого часу не зберігся.

Один з найстаріших існуючих механічних годинників знаходиться на вежі катедрі в Уельсі. Дата його виготовлення – приблизно 1325 рік. Можливо творцем цього механізму був монах з абатства Гладстонберрі Пітер Лайфут. Спочатку годинник там і було встановлено, і тільки у 1540 р., після скасування монастиря, його перенесено до Уельсу.

У середині XIV ст. вежові годинники були уже в кількох містах Франції та Італії. До витвору, що дорівнює одному з семи чудес світу, зараховано в тому часі годинник на вежі собору у Страсбурзі, виготовлений у 1354 р. Крім звичайного годинникового механізму він мав пристрій, що рухав стрілки, які вказували на положення планет, а також фігурки чотирьох королів, котрі складали поклін Марії з Дитям. Тому його назвали годинником "Чотирьох Королів".

З року 1368 походить найстарший на землях Польщі годинник, встановлений на ратуші у Вроцлаві. Можливо, що ще раніше був виготовлений вежовий годинниковий механізм із Щекоціна, який зараз знаходиться у музеї Ягеллонського університету в Кракові. На поч. XV ст. годинники були у Гнезно, Гданську, Варшаві і Львові.

У Львові насамперед слід розповісти про ратушевий годинник. Перша згадка про львівську ратушу відноситься до 1382 року. А згодом, у 1411 році, будівничим із Сілезії Миколою Гансецьким була споруджена вежа, на якій влаштовано місце для сторожі і годинник, про який вперше згадується у 1404 р. В тому часі його регулювали і накручували слюсарі і пушкарі, такі, як Ян Гутяр, Петро Шефелар, Лаврентій Хилленбар, Степан Спорер і Микола Буркгард.

До кінця XV ст. про годинник на ратуші немає ніяких згадок. Під час перебудови ратуші і вежі наприкінці XV ст. на ній було встановлено дзвін, за допомогою якого вручну вибивали години, поки у 1504 році чернець Григорій не сконструював новий годинник. У 1547 році годинник знову реставровано. Але пожежа 1571 року доценту знищила за такий кошт і такою пра-

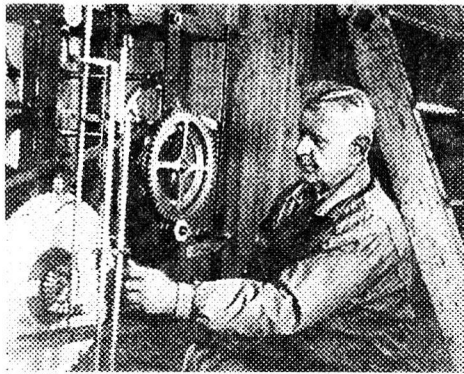
цею відновлену справу. Годинник було знято з вежі і тимчасово встановлено на його місце годинник з Галицької брами. У 1574 році було виготовлено новий годинник для ратуші, автором якого був Мельхіор Тіль з Сілезії. Викликаний з Перемишля майстер-годинникар Балтазар Словік, визнав цю роботу добре виконаною. Згодом було піднято ще одного дзвона для вибиття четвертей і проведено інші роботи, зокрема, встановлено нові стрілки. За виконання циферблатів для годинника, Павлові-мупярові було виплачено 30 флоринів, за їх розмалювання Войцехові-малюрові виплачено 34 флоринів. Цьому годиннику присвятив декілька віршів Себастьян Кльонович у своїй поемі "Роксолянія".

З початку XVII ст. відбудовою ратуші і відновленням годинника опікувався львівський бургомістр Мартин Кампіан. Ремонт і оздоблення останнього виконував Себастьян Швайновський, але його праця була не довгою, бо вже у 1641 році біля годинника знову працювали нові майстри. У 1721 році було встановлено новий механізм на ратуші, який у 1788 році замінено на годинник з вежі костелу Єзуїтів, котрий закупило місто після скасування монастиря.

У 30-і роки XIX ст. після чергової відбудови ратуші було встановлено годинник, привезений з Відня, він був виконаний у майстерні політехнічного інституту. Налаштуванням і регулюванням його займався професор Штампер. Проте, працював годинник недовго, бо в 1848 році, під час обстрілу Львова, він був зруйнований разом з вежею. Після її відбудови у 1851 році встановлено на ній годинник фабрики Вільгельма Штіеле з-під Відня, який до сьогоднішнього дня служить львів'янам.

Близько 1430 року, як подає Зубрицький, на вежі Галицької брами був сурмач при годиннику. А наступна згадка про нього датується 1549 роком, коли стараннями гвардіяна бернардинів, сина львівської міщанки Стансель Хазової, був встановлений годинник і одночасно дзвін, а міський "зегармайстер" повинен був відтоді регулювати і накручувати обидва годинники – на ратуші і на Галицькій брамі. У 1564 році згадуваний уже Балтазар Словік, який прийняв громадянство львівське, зробив новий годинник на вежі Галицької брами. Після закінчення справи Балтазар Словік повернувся до Перемишля, а годинник цей, як відомо, був перенесений на ратушу, де знаходився до 1574 року, поки Мельхіор Тіль не закінчив будови нового годинника для ратуші.

Остання реставрація годинника на Галицькій брамі відбулась у 1638-1639 рр. Згодом він був занедбаний. У 1644 році дається розпорядження зібрати і відремон-

Ремонт годинника на вежі Святодухівської церкви. Майстер Ярослав Стефанчук

тувати годинниковий механізм на Галицькій брамі. Проте комісари, які у 1666 році завершили огляд стану міських веж, не могли навіть знайти ключів від годинникової комори. Це і є останньою згадкою про вежовий годинник на Галицькій брамі.

У 1670-1672 рр. на костелі Єзуїтів працював німецький годинник, що вибивав лише 12 годин, коли всі інші били 24. У XVIII ст. відбулась велика реставрація костелу: вибудовано високу вежу, а на ній у 1756 р. встановлено годинник "з великою вигодою для міста і студентів". Після скасування ордену Єзуїтів годинник, який стояв на вежі спустошеного костелу, у 1788 році відкупило місто для встановлення його на ратуші. А в 1830 році вежу-дзвіницю костелу Єзуїтів розібрали.

Вежовий годинник на Бернардинах було встановлено у 1753 році. Проте, вже у 1785 році, по вигнанню бернардинів з їх садиби, годинник вийшов з ладу, а вежа стала помешканням для птахів і притулком для кількох ченців, які там переховувались, очікуючи кращих часів. У 1817 році, з поверненням бернардинів, годинник було реставровано, а після завалення вежі ратуші він був єдиним вежовим годинником у Львові. Оскільки годинник служив місту, то влада повинна була оплачувати "зегар-майстра" для нього. Згідно оповіді міського годинникаря Юзефа Вайса, годинник цей був дуже старої конструкції. Тому, коли через 25 років виникла необхідність його реставрації, жоден з майстрів не хотів братись до роботи. Годинник вислали до Праги, звідки він повернувся настільки добре відрегульований, що довгий час йшов дуже точно. Була у цьому певна заслуга старого ченця, який "затикав шпари і діри на вежі, щоб навіть легенький вітерець не нашкодів годинникові".

Годинник бернардинського монастиря дійшов до нас у дуже поганому стані і не підлягав реставрації. Тому у липні 1982 року встановлено новий механізм коштом дирекції Львівського державного історико-архітектурного заповідника. Виготовив його майстер В.М.Котик на заводі "Кінескоп". Наше місто знову почуло дзвони другого вежового годинника.

Слід згадати також годинник вежі Святодухівської церкви, що знаходилася по вулиці Коперника. У 1786 році на ній було встановлено годинник, закуплений зі скасованого монастиря Скиту Манявського, що нібито був виготовлений на замовлення гетьмана Івана Виговського. Відреставрував його самбірський майстер Балтазар Ціглер. Під час другої світової війни, як відомо, Святодухівська церква була знищена, а вежа втратила поярусні перекриття, доступ до годинникового механізму був утруднений. У 1980 році було виконано проект реставрації вежі львівським архітектором В.М. Логвином. А в 1986 році у ній створено музей однієї книги – "Русалки-Дністрові" – відділ Львівської картинної галереї. Через три роки за реставрацію годинника взялись майстри В.М.Котик, В.І.Гера, Я.І.Стефанчук та Я.І.Матківський. Роботи велись до 1991 року. Проте, щоб годинник "заговорив", необхідний був дзвін, якого, на жаль, Святодухівська вежа не зберегла. У серпні 1993 року на вежі було встановлено дзвін, переданий із фондів Львівського історичного музею. А 28 липня 1994 року годинник Святодухівської вежі-дзвіниці відновив свою повноцінну роботу.

Два інших вежових годинника є більш пізнього походження. Це годинник на костелі св. Анни, який встановлено у 1862 році, та годинник на костелі св. Марії Магдалини (90-і роки XIX ст.). Доля першого невідома, а механізм другого зберігається у Львівській картинній галереї.

На початку XX ст. годинники були встановлені на будинку Дирекції львівських залізниць, та на костелі св. Єльжбети. Перший годинниковий механізм зберігся, а другий під час бомбардування Львова у вересні 1939 року німцями, був пошкоджений. Що від нього залишилось – теж невідомо. Зберігся ще один годинник – на фасаді теперішньої СШ № 6 по вул.Зеленій (1913 р.), але ніяких даних про нього не вдалося знайти.

Існував також проект інсталяції годинника на Вежі П'ятницької церкви під час її реконструкції у 1907–18 рр., однак, не був реалізований.

До вежових годинників можна віднести і єдиний у Львові сонячний годинник, що знаходиться на будівлі біля колишньої вілли Ю. Захаревича (вул. Метрологічна, 14).

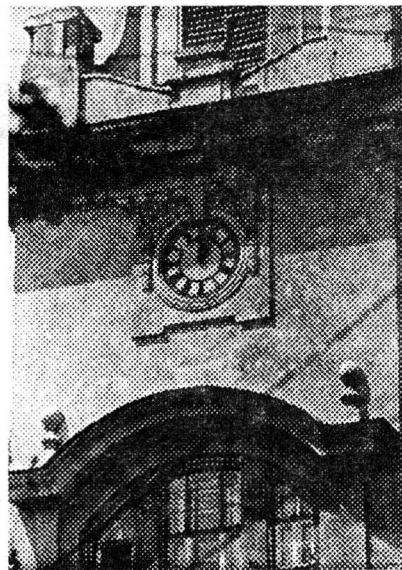
Підсумовуючи, можна констатувати, що Львів завжди з увагою ставився до хронометрів свого історичного буття, приділяв велику увагу майстрам, які доглядали годинники міста. Четверо з них – наші сучасники: В.М.Котик, Я.І.Стефанчук, П.Й.Красун та Б.М.Бас. Двоє останніх, до речі, зробили поточний ремонт годинника на ратуші у 1995-1996 рр. Чи продовжить хтось цю добру традицію? Чи дочекаємося часу, коли Львів наповниться багатоголоссям дзвонів всіх вежових годинників? Це залежить від нас.

Галина ПШИК

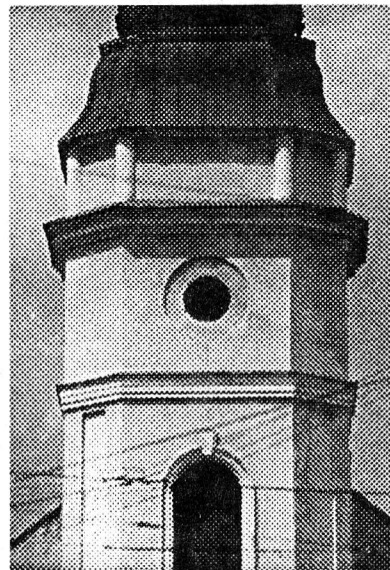
Світлини Ореста БАЧМАГИ

На вежі Бернардинського костелу майстер Василь Котик

Годинник на фасаді Управління Львівської залізниці

Вежа колишнього костелу Св. Анни

Пшемислав Домбковський, визначний львівський вчений

щі, Німеччини, Росії. Ці поїздки він здійснював в основному з 1899 по 1908 роки.

В 1906 р. П. Домбковський був призначений доцентом, а в 1910 р. — професором кафедри історії держави і права Львівського університету і продовжував працювати на юридичному факультеті університету до 1950 року.

Щоб більш-менш повно висвітлити багатогранну діяльність професора П. Домбковського, доцільно виділити в ній такі напрямки: науковий, педагогічний, видавничий, науково-організаційний.

Надзвичайно плідною була наукова творчість П. Домбковського. Він був автором понад 300 робіт з історії права слов'янських народів XIV-XVII ст., а також історії архівів, архівних фондів. Широке світове визнання серед науковців професору П. Домбковському принесла ґрунтовна двотомна праця "Польське приватне право" ("Polskie prawo prywatne") обсягом 1365 сторінок, видана в 1910-1911 рр. Це була перша солідна монографія в цій галузі. В ній був використаний величезний архівний матеріал, який автор збирав ще зі студентських років. В цій монографії польське приватне право подавалося в історичному розвитку на протязі XIV-XVII ст. Польська академія наук відзначила цю книгу премією.

Велика кількість наукових досліджень П. Домбковського стосувалася історії держави і права західних земель України. Він аналізував суспільні та економічні відносини на західноукраїнських землях, зокрема в Галичині, оперуючи величезним архівним матеріалом. До них відносяться, зокрема, роботи "Галицькі судові книги за часів польських", "Канцелярські і судові книги за часів польських", "Національні відношення землі Саноцької в XV ст.", "Економічні відношення Галицької землі в XV ст." і багато інших.

Коло наукових інтересів Домбковського було надзвичайно широким. Він досліджував історію литовського, російського, білоруського, болгарського, сербського і середньовічного німецького права. Незавершеною, на жаль, залишилася велика робота "Історія держави і права Чехії". Ця робота ще й досі чекає на співавтора, який би її завершив і опублікував.

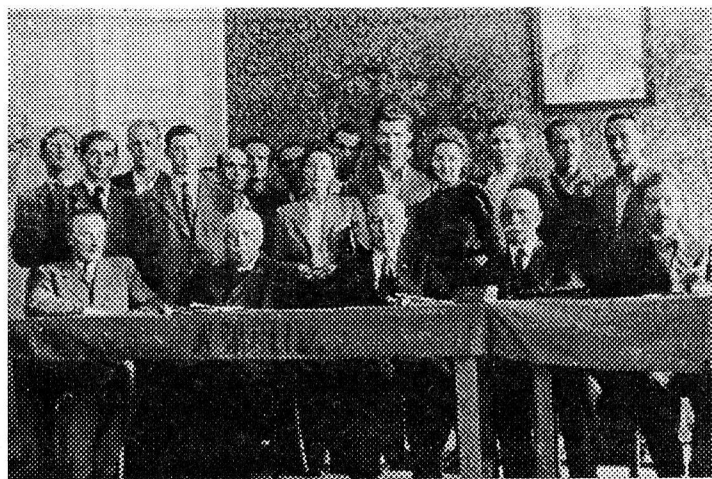
Дещо менше відомий П. Домбковський як архівознавець, але й в цій галузі науки ним було зроблено чимало. Він глибоко вивчав і докладно описував знайдені в архівах документи, актові книги, видав цілий ряд загальних нарисів з історії Архіву городських і земських актів у Львові, "Каталог давніх польських судових актів Руського і Белзького воеводства" (1937 р.) та ін.

Професор П. Домбковський, як вважають дослідники його наукової спадщини і історики науки, був одним з найбільш відомих істориків права. Він був дійсним членом і членом-кореспондентом польської, болгарської, чеської академії наук, почесним доктором Братиславського університету, членом Державної архівної ради Австрії (1910-1928 рр.) і Польщі (1920-1939 рр.), членом Французького товариства історії і права в Парижі та інших наукових товариств.

П. Домбковський на протязі 44 років успішно поєднував наукову роботу з педагогічною, причому всього 4 роки був доцентом, а решту 40 — професором Львівського університету. Неодноразово обирався деканом юридичного факультету, завідувачем кафедри історії держави і права. Єдиною перервою у його викладацькій діяльності були роки фашистської окупації. Тут професор був невблаганним і співпрацювати з окупаційним режимом відмовився навідріз. Але він першим прийшов відбудувати юридичний факультет після звільнення Львова від окупації.

В своїх записах (знайдених після смерті професора), він писав: "Коли нарешті 27 липня 1944 р. Львів був звільнений, я був, мабуть, перший, який наступного дня, 28 липня 1944 р., появився в університеті і відвідав нашу кафедру. На жаль, я там знайшов руїни, голі стіни, вирвані двері, вибиті вікна, не було ніяких меблів, жодної книжки. Однак я був щасливий, що по трьох роках розлуки міг повернутися до давнього місця праці. З запалом ми з членами наших кафедр взялися до ремонту і відновлення роботи в них." І післявоєнним відновленням юридичний факультет університету значною мірою завдячує невтомній роботі свого тодішнього декана П. Домбковського.

Будучи людиною глибоко порядною й інтелектуальною, в повному розумінні цього слова, вільно володіючи рядом європейських мов, професор П. Домбковський, поляк за національністю, одним з перших на факультеті перейшов на викладання українською мовою. Він завжди справедливо і уважно ставився до студентів і аспірантів, нікого не вирізняючи за національною ознакою або соціальним станом. І молодь платила професору пошаною і любов'ю та відданістю науці. Молодим талантам намагався допомагати не лише в науковому плані, але й матеріально. І виплекав цілу плеяду відомих науковців, серед яких — Я. Адамус, Я. Герлах, В. Гейнош, В. Кульчицький, С. Губерт, К. Кораній, В. Осуховський, С. Сьреневський, З. Вахльов-

Випуск юридичного факультету 1947 року.
Сидять: другий зліва проф. П. Домбковський; четвертий зліва доц. Е. Давидяк, колишній ректор Українського підпільного університету

Понад сорок п'ять років тому перестало битися серце Пшемислава Домбковського, відомого вченого, який довго і плідно працював в галузі історії держави і права та слов'янознавства. Але не тільки цей сумний ювілей спонукає звернутися нині до непересічної постаті професора Пшемислава Домбковського. За останні декілька років наша культура повернула з забуття не один десяток славних імен, серед яких беззаперечним є й ім'я професора П. Домбковського.

Хто ж він і що зробив для розвитку науки і культури?

Пшемислав Домбковський народився у Львові в 1877 році в сім'ї інженера-залізничника, активного учасника січневого повстання 1863-1864 рр., який відбув ув'язнення за це у Варшавській цитаделі. Закінчивши з відзнакою гімназію, юний Пшемислав поступає на юридичний факультет Львівського університету. Йому поталанило з учителями: ними були відомі львівські вчені історики права О. Бальцер і С. Кутшеба. Впливом цих істориків і правознавців, очевидно, і пояснюється вибір напрямку наукових досліджень, вірним якому Пшемислав Домбковський залишився на все життя. Вже на другому курсі навчання він виявив себе як здібний науковець: досліджував архівні документи, опублікував свою першу наукову роботу "Помста, викуп та упокорення в Галицькій Русі в XV ст. і в першій половині XVI ст." Роботу цю не обійшли увагою тодішні вчені і оцінили її досить високо. Після закінчення університету П. Домбковський захищає дисертацію і одержує ступінь доктора юридичних наук.

Бажаючи поглибити свої знання в галузі історії і теорії права, молодий вчений виїздить за кордон, де навчається у Берлінському та Паризькому університетах, збирає матеріали для наукових досліджень в архівах Поль-

Архітектор-містобудівельник Ярослав Новаківський

Планування і забудова повоєнного Львова в значній мірі пов'язані з творчою працею ряду архітекторів – випускників Львівського політехнічного інституту. Широко відомі споруди Івана Базарника, Мирона Вензиловича, Ярослава Новаківського, Ярослава Назаркевича, Олега Радомського та ін.

Ярослав Новаківський на фоні автопортрету батька

Серед них оригінальним підходом до розв'язання проблем сучасного містобудування, до планування міст Західної України та особливо Львова виділяється Ярослав Новаківський (1920-1982 р.), син відомого українського художника Олексі Новаківського.

Закінчивши Львівський політехнічний інститут, він активно включився у творчу архітектурну роботу у тодішньому Львівському філіалі проектного інституту “Діпромист”, плідно працював над проектуванням ряду житлових і громадських будинків та окремих житлових мікрорайонів у м. Львові. Зокрема, йому належать проекти житлового будинку по вул. Уласа Самчука, 13, басейну “Динамо”, житлового мікрорайону по вул. Кн. Ольги та ін.

Але найбільше творча індивідуальність його як архітектора-містобудівельника виявилась, коли він у 1961 р. очолив щойно створену планувальну майстерню у Л/ф “Діпромист”.

Цей період розвитку Львова характеризується розгортанням масового житлового

будівництва, забудовою нових територій на околицях міста, що в свою чергу вимагало розв'язання нових містобудівельних проблем, зокрема, планування міських магістралей, визначення поверховості забудови, перегляду систем обслуговування міського населення тощо.

Слід відзначити, що з створенням проектно-планувальної майстерні у Л/ф “Діпромист”, не тільки організатором, але й творчим натхненником якої став Я. Новаківський, професійний рівень містобудівельного проектування у Львові значно зріс.

Творчості Я. Новаківського були притаманні: комплексний підхід до проектування будь-якої споруди як частини міської системи; детальне прогнозування можливого розвитку міста на перспективу; впровадження у містобудівельну практику нових принципів сучасної урбаністики; активна національно-громадянська позиція людини, котра відчуває відповідальність за долю рідного міста.

До важливіших проектів планування Львова, розроблених авторськими колективами під його керівництвом, можна віднести проекти детального планування районів “Левандівка”, “Рясне”, “Сихів”, “Лисиничі”, “Збоїська”.

Особливо слід відзначити проект детального планування реконструкції Львова у 1976 р., яким було вперше обґрунтовано концепцію формування поліцентричної системи центру міста, що була прийнята за основу у наступному генеральному плані Львова, затвердженому у 1993 р.

Ярослав Новаківський був учасником та переможцем численних архітектурних конкурсів, у т.ч. конкурс на проект історико-меморіального комплексу “Запорізька Січ”, проектів планування центрів Ужгорода і Рівного.

Крім плідної творчої праці Ярослав Новаківський брав активну участь у громадському житті міста як член правління Львівської організації Спілки архітекторів України та депутат Львівської міської ради. У 60-х роках він приділяв багато уваги архітектурно-художньому та ландшафтному форму-

ванню Львова, виконуючи на громадських засадах функції головного художника міста.

Та найбільшою творчою мрією архітектора було прагнення розробити новий генеральний план Львова на період до 2010 року з врахуванням перетворення його у сучасне європейське місто в широкому розумінні цього слова. Його робота на початковій стадії проектування генплану свідчить про те, що він надавав їй особливого значення, бажаючи засобами містобудування створити міське довкілля, яке б сприяло оптимальним потребам його мешканців. На жаль передчасна смерть, перервала його роботу, і цей проект було розроблено вже іншими архітекторами.

Однією з характерних рис його діяльності було вміння гуртувати навколо себе здібну творчу молодь, і це сприяло формуванню у Львові своєї містобудівельної школи, яка тепер має певні досягнення та творчий авторитет в Україні.

Фрагмент проекту планування реконструкції Львова, 1976 р.

Творчість Я. Новаківського заслуговує на спеціальне дослідження, що, сподіваємось, буде зроблено його послідовниками.

Роман МИХ

(Продовження зі стор. 6)

ський та ін. Учні професора П. Домбковського розлетілися по світу, працювали в університетах Польщі, Франції, Німеччини, Австрії, але не забували свого вчителів.

Велике значення для розвитку науки мала видавнича діяльність професора Домбковського. Власне, саме завдяки старанням професора, його соратників та учнів у 20-30-х роках Львів вважався головним осередком історико-правничої науки у міжвоєнній Польщі.

П. Домбковським були засновані два видання: “Pamiętnik historyczno-prawny” (1925-1939 pp., вийшло 13 томів) і “Przewodnik historyczno-prawny” (заснував разом зі своїми учнями Я. Адамом та К. Коранієм в 1930 р., вийшло 5 томів), в якому роботи друкувалися не лише польською, але і іншими слов'янськими мовами. Він також редагував та видавав науковий збірник “Wschód” (13 томів), “Sprawozdania” Наукового товариства у Львові (60 зошитів за 1921-1939 pp.). Ці видання (особливо два перші) істотно впливали на

розвиток історико-правової науки не лише в Галичині, але й в цілій Європі. П. Домбковський був також постійним співробітником видавництва “Русская энциклопедия” в Петербурзі і рецензував окремі частини цього видання.

Як писалося в посмертній згадці про вченого, — “професор П. Домбковський, науковий світогляд якого формувався на межі XIX і XX століть, ніколи не був істориком-марксистом”. Він ніколи не поступався своїми принципами, не грався з власним сумлінням, щоб пристосовуватися до нової влади, до нової ідеології.

Він завжди залишався справжнім вченим, був палким патріотом Львова, не покинув його ані в період німецької окупації, ані під час масового виїзду польського населення після війни. Він написав декілька книжок про історію Львова, кожна сторінка яких дихає закоханістю автора у своє рідне місто.

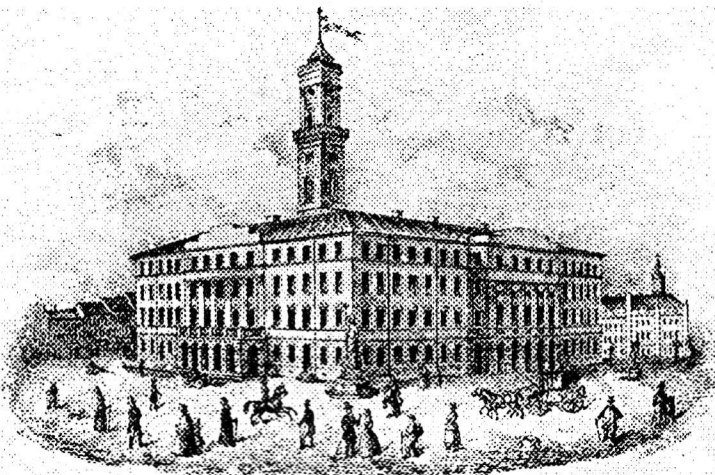
Тож пам'ятаймо про людину, яка так багато зробила за своє життя і є славою та гордістю нашої науки, пам'ятаймо про це не лише під час ювілеїв.

Софія ГРАБОВСЬКА

Дзвін шпаг на площі Ринок

Львівські городяни в часи середньовіччя мали право носити зброю й багато хто майстерно володів нею. Львівські патриції були не менш чутливими в питанні честі, ніж мушкетери Дюма, і вулиці міста часто наповнювались дзвоном шпаг. Особливо запеклими дуелянтами були, звичайно, молоді. Занепокоєний кількістю жертв дуелей, магістрат видав закон, згідно з яким винні у вбивстві супротивника засуджувалися до страти. Але й ці жорстокі міри не могли охолодити гарячі голови юнаків.

В один з гарячих липневих днів 1580 р. зчепились в запеклому двобої добре знані у львівському товаристві Урбан Убальдіні та Павел Єльонек. Убальдіні, молодий юрист з Італії, приїхав до Львова за рік до цих подій. Молодий італієць не тільки був знавцем законів, але й гарно танцював, грав на лютні, складав вишукані канцони і сонети, і тому відразу став бажаним гостем в будинках міської знаті. На одному з балів, які влаштовував магістрат, він зустрів чарівну Агнешку Вилчківну, визнану львівську красуню і палко закохався в неї. Гарна дівчина не залишилася байдужою до Урбана, і скоро в місті стали поговорювати про майбутнє весілля. Всі ці розмови, серенади, які майже щовечора розспівував італієць під вікном Агнешки приводили в шаленство її давнього залицяльника Павла Єльонека, сина міського райці. Зустрівши Убальдіні на Ринку, Павло накинувся на нього з образливими словами і навіть хотів вдарити.

Урбан вихопив шпагу і зав'язалась дуель. Павел добре володів зброєю, але не міг зрівнятися з таким майстром як італієць. Не встигли міські стражники-“ціпаки” добігти до місця події, як він впав смертельно поранений. Убальдіні був схоплений і негайно засуджений до страти.

Але й в ці жорстокі і криваві часи були люди, які розуміли всю безглуздість та злочинність смертної кари.

Перед смертю Павел Єльонек визнав свою провину, просив помилувати супротивника, “щоб очі милої Агнешки не заливали сльози за коханим”, як пише свідок цих подій. Батько його прийшов в магістрат і гаряче просив відмінити страту Убальдіні. Старий Єльонек казав, що хоч скорбота за загиблим сином не залишить його вже до останніх днів, він

хоче як християнин простити винуватця свого горя, а не “пити кров людську, яка ані горя не зменшить, ані життя його сина не поверне.” Урбан Убальдіні був помилуваний і звільнений. Незабаром він одружився з Агнешкою і назавжди залишився у Львові. Своєю шляхетністю і бездоганним життям Убальдіні з часом заслужив таку повагу, що був обраний до магістрату і, як пише тогочасний історик, красномовно боронив права міщан в суді і волю міста — на його мурах в часи небезпеки.

А. КРИШТАЛЬ, Я. ДЕНИСОВ

Рисунок К. АУЕРА

Львів і львів'яни

монастиря с.с. Милосердя — вже зовсім незвичний для нас транспортний засіб — лектика. Щільно завішені вікна дверцят, чорні постаті прислуги, хтось вибрався по своїх, тільки йому відомих справах за стіни обителі...

Вважалося, що ці рисунки ніколи не були опубліковані. Цієї ж думки був і відомий мистецтвознавець Тадеуш Маньковський, який написав передмову і коментар до видання, але навіть такий високоавторитетний вчений помилявся. У 1871 році частина цих літографій була використана до ілюстрування першого в історії Львова путівника по місту, написаного Антоном Шнайдером.

Ілюструючи статті цього випуску нашого альманаху, хочемо передати львів'янам атмосферу тих давніх часів, віддалених від нас вже на півтора століття.

О.В.

Золотий скарб у храмі Марії Магдалини

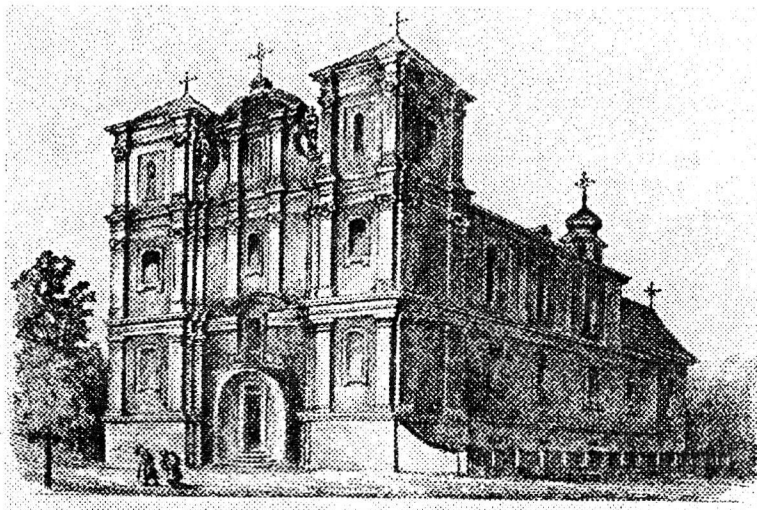

Рис. Й. Свободи

Одне з найстаровинніших і найпрекрасніших українських міст, Львів, не перестає дивувати археологів. То в усипальній крипті собору св. Юра знаходять тлінні останки князя Осмомисла, то на місці будівництва готелю "Золотий Лев" відкопують ранньослов'янські житла VI-го століття та давньоруські хорони.

І ось нова сенсаційна знахідка: в підземеллі буйшого храму св.Марії Магдалини (тепер Будинок органної та камерної музики) археологи відкопали скарб золотих французьких монет і виявили муровані фундаменти дуже давньої споруди. Дослідників здавна цікавив цей храм, що по вул. Степана Бандери, 8, оскільки первісна будівля його була споруджена ще на початку XVII століття. В той час ця територія знаходилась за межами міських укріплень, а тому вже на стадії проекту храм замислювався як культова споруда оборонного типу. Про це свідчать товсті (до 2,0 м) мури наві і вівтаря, потужні контрфорси. Розташування храму на найвищій точці пагорба давало можливість ефективно вести його оборону, що ілюструють, наприклад, події українсько-польської війни 1648-1654 років.

Цікавою є історія його будівництва, її зібрали В.Вуйчик, Б.Мельник та інші вчені. Згідно їх інформації у 1600 році А.Петроконська подарувала цей шмат землі ченцям-домініканцям, які, згідно рішення магістрату, мали тут спорудити семінарію. Однак, домініканці почали будувати дерев'яний костел. Міська влада запротестувала: укріплене місце на горі, потрапивши в руки ворога, могло становити небезпеку для Львова. Дійшло до того, що в 1612 році натовп міщан розігнав будівельників. Спорудження храму (але вже – фортечного типу), а також і семінарії при ньому відновилося щойно в 1630 році. У власності домініканців ці споруди перебували до 1786 року, тобто до часу секуляризаційної реформи цесаря Йосифа II. Після цього року храм, згодом добудований, став парафіяльним, а колишня домініканська

семінарія слугувала до 1922 року жіночою в'язницею.

І ось, навесні минулого року, трапилася щаслива нагода здійснити археологічні пошуки у підземеллях храму. Дирекція Будинку органної музики в особі Юліана Винницького звернулася до НТШ з проханням провести такі роботи. Була сформована дослідницька група в складі Романа Сулика (архітектор, історик церковного будівництва), Юрія Лукомського (археолог, архітектор) та Миколи Бандрівського (археолог, релігієзнавець). Мета – розкопки у підземній частині храму під вівтарем (крипті) у зв'язку з її впорядкуванням, які запланувала дирекція ЛВОКМ.

Вже в перші дні досліджень в долівці крипти було знайдено муровані фундаменти будівлі, яка передувала спорудженій на цьому місці на поч. XVII ст. апсиди храму. Однак, найбільш атракційна знахідка чекала археологів 30 березня пополудні. Юрій Лукомський на той момент розчищав людські черепи у щойно виявленій кістниці, у якій знаходились перепоховані останки восьми осіб, а я змінав пар засипки біля порога, поруч кістниці. За роботою спостерігав Юліан Винницький. І ось, о 17 год. 20 хв., з-під порогу вислизнула спершу одна монета, за нею – друга, третя... Через мить висипалася ціла жменя кружалець, яка сліпила жовто-гарячим блиском. Судячи із зотлілих решток цупкого матеріалу (шкіри?), монети знаходились у невеликому згортку або гаманці, який майже не зберігся. Самий скарб заховано під порогом між двома цеглинами. В порозі, де лежав скарб, був забитий, як вже пізніше спостеріг Роман Сулик, невеликий залізний цвях, без сумніву – якийсь своєрідний знак чи позначка. Тут же, на місці було складено акт про умови відкриття, проведено загальний опис монет.

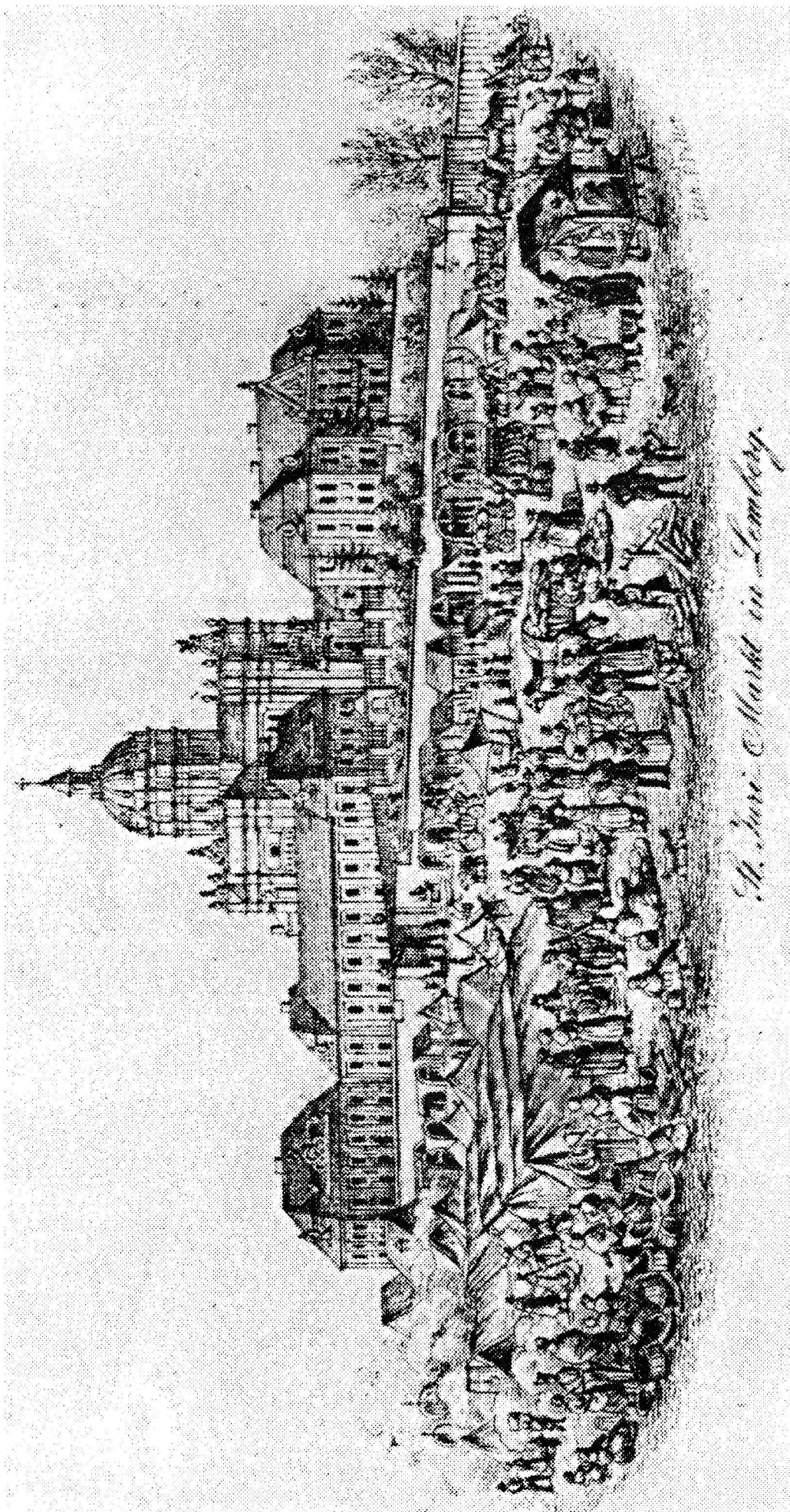
На знайдений поруч цеглині розклали монети. Усього їх виявилось двадцять п'ять: двадцять п'ять з них номіналом 20 франків і одна десятифранкова. Вага

однієї 20-франкової монети – 6,45 грама. Судячи з напису на монетах, карбовані вони були у Франції в період правління Наполеона III та Республіки. Наступного дня, 31 березня, увесь скарб у присутності понятих було передано мною старшому оперуповноваженому Відділу захисту економіки УВС міста Львова майорові міліції Кузьові О.М., про що складено "Протокол добровільної видачі". Згодом скарб був переданий до Західноукраїнської державної інспекції пробірного нагляду Міністерства фінансів України, де було проведено пробірно-хімічний його аналіз. Встановлено, що монети виготовлені із золота 900-ї проби, а загальна вага скарбу становить 164,10 грама.

За оцінками фахівців, Романа Шуста і Івана Сварника, знайдений скарб є, без сумніву, цінною пам'яткою історії грошового обігу на західноукраїнських землях другої половини XIX–поч. XX ст. Велика амплітуда датування монетних емісій та підбір номіналів по роках, дає підстави зробити висновок про те, що скарб є нумізматичною колекцією. Такого роду скарби, сформовані як колекції, трапляються надзвичайно рідко і, як правило, не потрапляють до рук дослідників чи музейних збірок. Добрий стан збереження й великі хронологічні рамки знахідки дають підставу вважати її спеціальною підбіркою монет одного типу й однієї країни.

...Можемо тепер тільки гадати, які ж такі історичні події змусили власника заховати тут свій скарб і чому він з нього не скористався пізніше. Виходячи з того, що найпізніша монета карбована у 1913 році, можемо припустити, що гроші були сховані напередодні або в часи першої світової війни. Не виключено, що укриття скарбу було пов'язане з російською окупацією Львова 1915 року. Як би там не було, тішимо себе тим, що старезні мури колишнього храму донесли до нашого часу ще одну, хоч і не до кінця пізнану, сторінку історії нашого Львова.

Микола БАНДРІВСЬКИЙ

Святоюрський ярмарок. Рис. К. Ауера

«На площі відбувався щорічно великий ярмарок, що починався за два тижні перед св. Юром і тривав два тижні по празнику... Ярмарок мав дуже оригінальний вигляд. З однієї сторони стояли довгим рядом великі вози з бондарськими виробами. Далі великими колами світив посуд: глиняний, кам'яний і фаянсовий, — жінки пробували виробів, сильно дзвонили в них, діти пищали на глиняних кониках, мальованих у білі смужки. В сусідстві були харчівні "під сонцем" — на вогнищах, розпалених на вільному повітрі, смажилася ковбаса, в горшках варилося м'ясо; гості діставали свої порції на глиняних мисочках із дерев'яними ложками, їли стоячки або присідали на піску, що вкривав цілу площу.

...На самій середині площі стояв ряд шатер під полотняним накриттям, прикрашених сосною віхою з золоченими горіхами: тут грали музики, можна було дістати всякого напоїтку й танцювати досхочу. Проти цих шатер стояли різного кольору й смаку — ванілієві, кавові, помаранчеві, мигдалеві... Кожний батько мав собі за святій обов'язок привезти дитині з ярмарку такого "юрашка" ... Гамір, курява і юрба на площі св. Юра були ознаками доброго ярмарку.»

І. Крип'якевич. Історичні прозоди по Львові.

Львівська Цитадель... —

КОНЦЕПЦІЯ ПІД ВОГНЕМ КРИТИКИ

Публікуючи у 15-му числі "Галицької брами" статтю У. Піхурко "Львівська цитадель...", редакція зазначила оригінальність викладеної концепції і не мала сумніву, що вона викличе дискусію.

Сьогодні пропонуємо увазі читачів відгук відомого знавця львівської старовини, співробітника історичного музею Бориса Мельника.

Шановна редакціє!

Опублікована вами робота дуже цікава, але містить ряд неточностей, на які хотілося б звернути увагу.

1. Стаття в значній мірі побудована на припущеннях і можливих версіях. Дотримуватись таких поглядів і викладати їх — право автора, але при цьому треба рахуватися з фактами і документами.

"Гора, оточена з усіх сторін водою, займає особливе місце в символіці релігій світу". Можливо, але це не може стосуватись гори цитаделі, яка не має повного водного оточення, якщо навіть враховувати наявність рукава Полтви на сучасній вул. Стефаника.

2. Авторка помиляється, датуючи назву "Гора Шембека" XIX століттям. Ця назва зустрічається уже на поч. XVII ст. в записці А.Пассаротті (проект побудови укріплень навколо Львова, або, вживаючи сучасну термінологію, — лінія Пассаротті). Тому конструкція авторки: гора Вроновських — гора Шембека — гора Шемберг — гора Шонберг не може вважатись слушною. Шембеки — львівська патриціанська родина кінця XVI — поч. XVII ст. Авторка вводить у науковий обіг термін "Красна гора", зробивши переклад назви "Шонберг", але, забуваючи при цьому, що в українській літературі і мові назви власні не перекладаються.

3. Неслушним є твердження, що найближчою до нас по часу є назва Каліча гора, найдавнішою (XVII ст.) — гора Пізнання (потім Познанська). Назва "Каліча гора" зустрічається вже в XV ст. Щодо гори Пізнання, то в тій же записці А.Пассаротті згадується горбок пана Познанського, на якому мав бути поставлений бейлюард. Таким чином термін "гора Пізнання" — абсолютно фантастичний.

4. Нам не відоме поселення Глинське під горою Цитаделі. В податкових актах ця назва відсутня. Існувала вул. Глинська, яка послужила основою сучасної вул. Личаківської. Щодо вул. Гончарської, то це — сучасна вул.кн. Романа, вперше згадувана в документах у 1505 р. Не виключено, що вул. Гончарська XIX ст. (нині вул. Драгоманова) була її пізнішим продовженням.

Щодо вул. Курячої, то такої у Львові не було. Була вул. Курницька (нині Кирила і Мефодія), і назва ця фіксується не в XIX, а у XVIII ст.

5. З тексту статті абсолютно не зрозуміло, чому лише на одній з львівських гір було зведено храм св. Юрія. Авторка, очевидно, не враховує, що храм при своєму заснуванні був монастирським, а монастирі, як правило, будувалися далеко від людського житла. Так само не зрозуміло, чому Юрська гора уособлювала "всепереможну силу Сонця". Говорити про якийсь "спільний композиційний задум з плануванням середньовічного ядра міста" в кінці XIII ст. — чиста фантазія, оскільки це планування з'являється тільки через кілька сотень років. Щодо назви "Кортум-гора" то такої не було. Була Кортумова гора. З'явилася ця назва в кінці XVIII ст., і пов'язана вона з ім'ям Е. Кортума, якому належали землі в цьому районі.

6. Безумовно, новим словом не тільки в топоніміці, але й в усій історії Львова є спроба пов'язати походження назви міста з символікою культу Сонця. На жаль, авторка не наводить етимології назви.

7. Твердження, що "четверо з численного пантеону античних богів примандрували на ринкову площу дивними незбагненими шляхами людської підсвідомості", взагалі не витримує ніякої критики.

Як відомо, перший водовід у Львові було збудовано в 1407 р. Біля ратуші було викопано водоймище. Вода до нього подавалася з позаміських джерел, потім дерев'яними трубами надходила до будинків. Водоймище було прикрашене статуєю Мелюзіни. Але в кінці XVII ст. воно вже не могло задовільнити потреб міста. Тому у 1697 р. на південно-західному розі площі викопали ще одне. Його прикрасили дерев'яною статуєю Нептуна. За її виготовлення різьбяр дістав 30 грошів, маляр за фарбування статуї — 24 гр., а бляхар за виготовлення корони — 10 гр. Як бачимо, нічого підсвідомого тут нема. Нептун — бог моря і води, і встановлення його статуї над водоймищем цілком відповідало естетичним поглядам XVII ст. У 1742 р. на південно-східному розі площі викопали ще одне водоймище, теж увінчане спочатку статуєю Нептуна. В 1770 р. водоймище було вже 4 (по кутах площі). А у 1793 р. (не в XIX ст.) скульптор Гартман Вітвер оформив їх у сучасному вигляді. Статуя Нептуна збереглася тільки на одному з них.

Так само тільки фантазією авторки можна вважати твердження, що антич-

них богів об'єднав у X ст. Збруцький ідол, як Стрибога, Мокош, Дажбога і Ладу. Як можна ототожнювати античних богів (до речі, Адоніс у греків не бог, а герой), чий культ був, забутий за сотні років до виготовлення Збруцького ідола з слов'янськими богами? Не кажучи вже про те, що їх імена з'явилися в ужитку тільки з початком Відродження. Але ж і функції були різними! Як можна ототожнювати бога моря Нептуна з богом неба Стрибогом, володарку моря Амфітриту — з Мокошею, богинею полювання. Діану — з богинею кохання Ладодо? Як можна ототожнювати слов'янських богів з християнськими святыми?

8. Будівництво лінії Гетканта, як і лінії Пассаротті, здійснене не було і лишилося тільки в стадії проекту. Тому Турецькі шанці не могли включати в себе її фрагменти, так само, як і розташування пізніших вулиць.

9. Щодо цитаделі, то твердження авторки, що вона призначалась для вирішення внутрішніх протиріч Австрійської імперії не зовсім точне. Звичайно, уроки революції 1848 р. не минулися. Цитадель повинна була здійснювати військово-поліційні функції, тримаючи під прицілом гармат середмістя Львова. Але головне її завдання було іншим. Ідея створення в Галичині сітки фортець виникла ще після наполеонівських війн. У 1850 р. спеціальна комісія визначила простір на північ від Карпат як "область маневру". У Кракові, Перемишлі і Заліщиках повинні були бути збудовані фортеці, центри укріплених таборів, а у Львові і Тарнові — допоміжні укріплення. Але з часом концепція змінювалася, і львівська цитадель розглядалася як центр військового табору, площа якого складала близько 3 км.кв. До складу табору входили 3 шанці, пізніше знесені, власне цитадель, а також 9 фортів, збудованих у 1888 р. приблизно в 4 км від цитаделі. Їх завдання — контроль над основними дорогами.

10. Повертаючись до початку статті, треба сказати, що вирішальним фактором освоєння нових територій насамперед було зручне сполучення з територіями, освоєними раніше, без чого нове освоєння втрачало будь-який сенс. Тому всі культові і фортифікаційні споруди будувалися при шляхах, і саме зручність сполучення визначала місце спорудження тої або іншої будови.

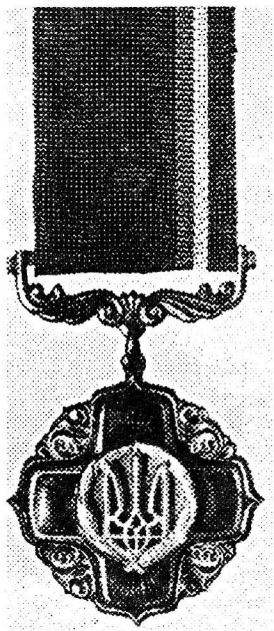
З глибокою пошаною,
Борис МЕЛЬНИК

Вітаємо з нагородою!

ВИСОКІ УРЯДОВІ ВІДЗНАКИ ЧЛЕНІВ НАШОЇ РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ

1996 рік виявився плідним на урядові нагороди для членів нашої редакційної ради.

Ярослав Ісаєвич та Борис Возницький нагороджені Почесною Відзнакою Президента України, Іван Могитич отримав почесне звання "Народний Архітектор України" і очолюваному ним колективу присуджена Державна премія України з архітектури 1996 року.

ІСАЄВИЧ Ярослав Дмитрович

Директор Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, доктор історичних наук, професор, академік НАН України, голова львівського відділення Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Досліджує історію української культури, зокрема, важливими є праці з історії друкарства і вивчення діяльності Івана Федорова, розкриття значення братських організацій України у XVI–XVIII ст., публікації джерел до української історії. Автор багатьох науково-популярних статей у вітчизняній та діаспорній періодиці.

ВОЗНИЦЬКИЙ Борис Григорович

Директор Львівської картинної галереї, заслужений працівник культури України, лауреат премій ім. Т. Шевченка та ім. Я. Кохановського, голова Українського національного комітету міжнародної Ради Музеїв (ICOM). Працює над проблемами старого українського мистецтва та в ділянці музеєфікації пам'яток архітектури (Каплиця Боїмів — 1967 р.; Музей-заповідник Олеський замок — 1975 р.; Музей мистецтва української стародавньої книги — 1977 р., 1996 р.; Музей-садиба Маркіяна Шашкевича — 1989 р.; Музей "Русалки Дністрової" — 1992 р.; Музей найдавніших пам'яток Львова — 1990 р.; Музей оборонної архітектури XIV–XVI ст. П'ятничанська вежа — 1995 р.; Музей творчості Івана Пінзеля — 1996 р.; в стадії реставрації та музеєфікації замки в Золочеві та Підгірцях).

МОГИТИЧ Іван Романович

Директор інституту "Укрзахідпроектреставрація", академік Академії будівництва України, член-кореспондент Української Академії архітектури, дійсний член ICOMOS, заслужений працівник культури України. Під його керівництвом та за багатьма його проектами здійснено реставрацію кількох сотень пам'яток архітектури у західних та центральних областях України. Ним опубліковано понад 100 наукових праць, серед яких "Традиції та впливи у народній архітектурі Західних областей України (1984 р.), "Народна архітектура Українських Карпат XV–XX ст." (1987 р.), "Архітектура Галицької і Волинської земель XII–XIV ст." (1990 р.), "Особливості техніки мурування і архітектурних форм Галицько-Волинського зодчества X–XIV ст." (1990 р.).

**Постанова N 3/5 спільного засідання колегії
Держкомістобудування України і президентської ради Співки
архітекторів України від 7 травня 1996 р. (протокол N 6/5)**

Про присудження Державних премій України по архітектурі 1996 року

Враховуючи рецензії належних експертів, рекомендації Державної архітектурної ради при Держкомістобудування за результатами таємного голосування колегія Держкомістобудування і президентська рада Співки архітекторів України

Постановляють:

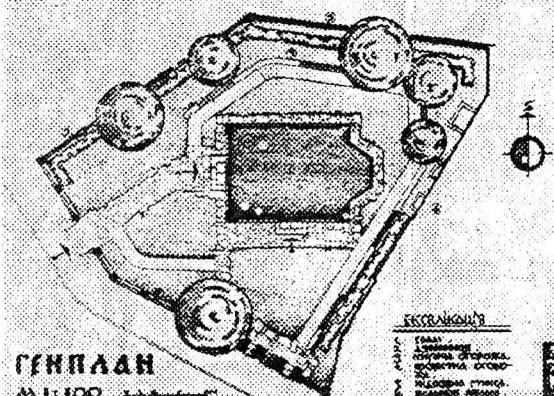
Присудити Державні премії України по архітектурі 1996 року:

— за реставрацію пам'ятки архітектури XIII ст. храму Івана Хрестителя в м. Львові: Могитичу Івану Романовичу — архітектору, керівнику авторського колективу, Алінаускене Людмилі Леонідівні, Швецю Володимирі Ярославовичу — архітекторам, Михалині Тимофію Семеновичу, Польовому Петру Михайловичу — реставраторам.

Голова Держкомістобудування
Президент Співки архітекторів України

В.М. Гусаков
І.П. Шпара

**Пам'ятка архітектури XIII ст.
Храм Івана Хрестителя в Львові
Проект реставрації.**

Чеські художники в Галичині в добу Весни народів

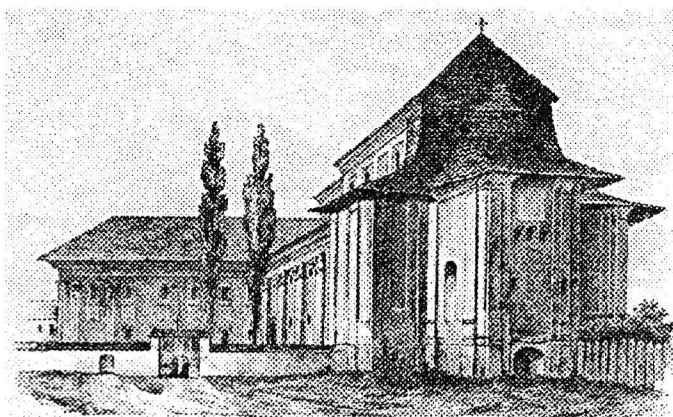
(Закінчення. Початок у № 16)

У першій половині XIX століття вміння малювати рахувалося неодмінним елементом вихованої людини. Напевне тому ця епоха подарувала стільки художників-аматорів і вчителів малювання. На перших виставках у Львові експонувалися твори Йозефа Клімеша. У збірці Гвальберта Павліковського зберігався олійний автопортрет художника. Клімеш займався рисунком разом з початку ючим мініатюристом Антоном Лаубом і майбутнім відомим живописцем Алоїзом Рейханом. Правда, матеріальний достаток принесла йому не самостійна творча праця, а реставрація творів і торгівля картинами (так звана лотарія).

У Галичині до кінця своїх днів залишався Йозеф Свобода, хороши рисувальник, аквареліст та живописець. Його як випускника Віденської академії запрошує мистець Петер

Йозефа Свободу добре знали у Львові. Був він неабиякий дивак, а ще — талановитий, дотепний і веселий. 1849 року кустош мистецької збірки Оссолінеума згадував, що Свобода живе у Львові вже кільканадцять років, і, якби його натура не мала рис незібраності, досяг би великих успіхів... добре рисує на камені, пише чистими фарбами олійні твори, правда часто їх не завершує...”

Працею художника важко доробитися статків. У ті часи художники охоче вчителювали, мешкаючи в заможних родин. Свобода вчив дітей та онуків у родині Александра та Софії Фредро. Коли одружилася його талановита вихованка Софія Фредрувна з Іваном Шептицьким, увійшов у коло їх родини, що замешкувала у Прилбичах. Тут він змальовував з давніх оригіналів родинні портрети Шептицьких. Діти особливо горнулися до нього. Йозеф читав їм, грав у різні ігри і, звичайно, малював у альбомі. Милі родинні альбоми... Один з них вдалося віднайти в музейній збірці у Польщі. До музею цей альбом потрапив після війни і зараз входить у депозит родини Шептицьких, що мешкає у Польщі. В одному з листів Софія Фредро писала: “Я мала вісточку від Свободи, який надіслав мені рисунок, в ньому дорога, що веде до Рудок,

Костел Сакраменток (вул. Тершаковців)

костьол, одинока постать — так щасливо віднайдений колорит, що я не сподівалася”. Життя серед літераторів, акторів вплинуло й на тематику творчості Свободи. Він випустив прекрасний альбом під назвою “Вчені і художники Галичини та Кракова”, залишив портрети своїх сучасників, що згодом стали знаменитими. Альбом став бібліографічною рідкістю.

Останні роки життя чеський художник провів у маєтку Фредро в Беньковій Вишні біля Рудок. Коли не міг малювати, писав мистецький трактат. Довга старість зробила його безпомічним, а вічний спокій прийшов на старому сільському цвинтарі.

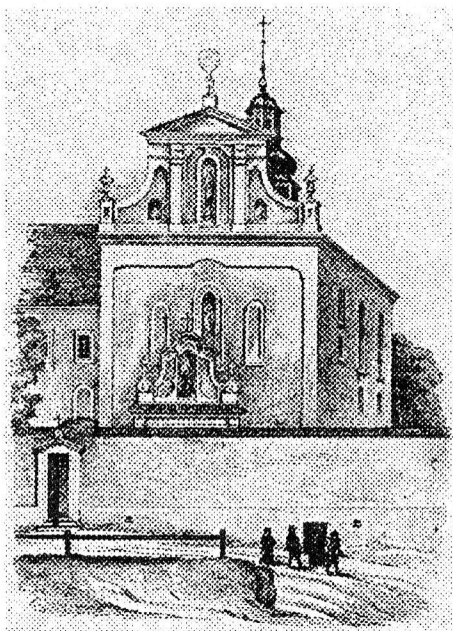
Софія МАЛЕЦЬ

Рисунки **Й. СВОБОДИ**

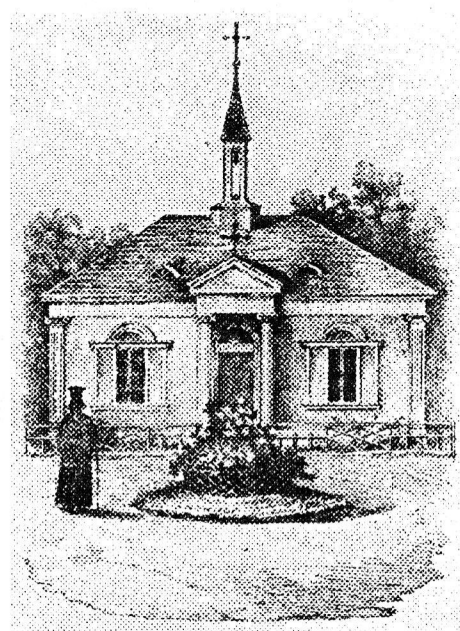

Денис Зубрицький

Піллер для виконання літографованих видів Львова та для ілюстрування періодичних видань. Ілюстрації Свободи найчастіше текстові. Він працює над матеріалами з історії українського козацтва, відтворює портрети історичних осіб: князя Лева Даниловича та його дружини Констанції, Анастасії Лісовської (Роксолани), єпископа Йосифа Шумлянського, історика Дениса Зубрицького. Уява художника базується на фактичному матеріалі літературного есе, який він лише образно довершує, іноді вдало використовуючи принцип контрасту. Помінальному строю Констанції ще більше підкреслює її земну жіночу красу. В тонких нервових рисах обличчя Йосифа Шумлянського з відблиском інтелектуальності та смутку затаїлася історія переконаного прихильника унії, якого не допускали до собору Святого Юра і якого Ставропігійське братство визнало згодом своїм єпископом.

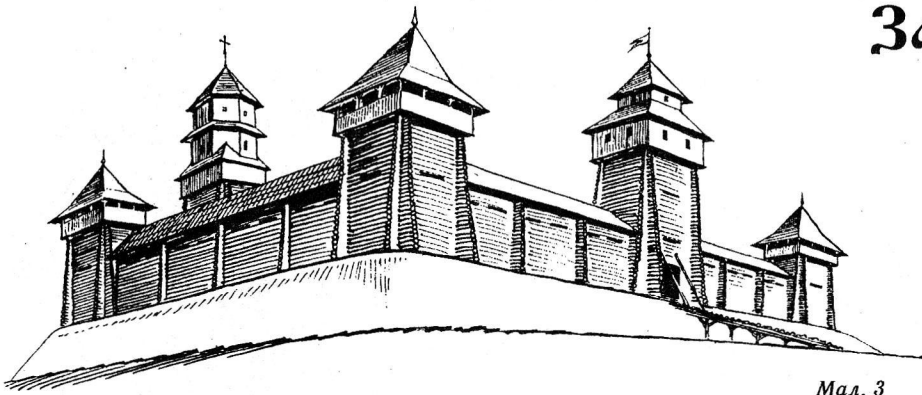

Монастир сестер Милосердя
(вул. Кривоноса)

Православна каплиця
(вул. Короленка)

Замки і фортеці Трускавця

Мал. 3

(Закінчення. Початок у № 5)

До оборонних споруд Трускавця періоду пізнього середньовіччя можна віднести ще три фортеці — два замки та оборонний монастир.

Перша з них відома під назвою "Двір" або "Фільварок", а пізніше — просто "Дубина". Ця галявина між джерелом "Марія" і вулицею Суховоля, обсаджена старезними дубами і з трьох боків оточена ровами, тепер уже зарослими лісом, — улюблене місце відпочинку курортників. З четвертої, напільної сторони (тобто від вул. Суховоля) мусив бути розрівняний пізніше вал і рів. У кадастрових картах, схемах і планах XVIII — першої половини XIX ст., які зберігаються в Центральному державному історичному архіві України у Львові, цей мікротопонім позначений під назвою "Коточий замок". Навіть річка, яка тече під містком у місці, що колись називалося "Під Матков Босков" (там була скульптура Божої Матері), на старих планах позначена як Коточий потік. Цей потік був пізніше біля джерела "Едуард" взятий у колектор. Тепер він проходить під цілою трускавецькою долиною і йде далі в напрямку Станілі, де уся ця каналізація впадає в річку Воротище, далі — у Бистрицю і Дністер.

Обстеження на місці показали, що "Коточий замок" був звичайним пізньофеодальним замочком чи просто оборонним двором (мал. 3). Рештки фортифікаційних споруд були знищені під час упорядкування парку і влаштування алей, призначених для прогулянок курортників. Як і на колишньому "Городищі", тут відповідь на цілий ряд здогадів могли б дати лише археологічні дослідження. Слід гадати також, що на території цього замочка (оборонного двору) була церква або каплиця, бо у верхній його частині до 1939 р. було невеличке підвищення з хрестом. Такі хрести ставили переважно на тому місці, де був церковний вівтар.

Другий замочок або оборонний двір знаходився в районі угіддя "Кам'яний горб", або, як його ще називають, "Лиса гора" у лісі на межі Трускавця з Тустановичами. Правда, це місце, починаючи з кінця XVIII ст., територіально належало до Тустановичів, можливо тому всі дослід-

ники, які описували його вже у XX ст., зараховують його саме до цієї місцевості (мал. 5).

На відміну від інших трускавецьких оборонних споруд і завдяки тому, що цей об'єкт знаходиться у лісі, тут зберігся земляний вал, є рештки заплилого рову. Відомий польський історик архітектури Чеслав Тульє на основі документів так описує цей оборонний двір: "...Двір мав три такі поверхові башти, тобто каплицю, світлицю з кімнатою, а також приміщення зі складом зброї. Правдоподібно, башти такого призначення пов'язані були з будинком двору в єдину цілість. Окремо стояла поверхова брама з покосом і вгорі стрільниця". Інший відомий дослідник старовини — історик-архівіст Антоній Прохаска — в одній із своїх публікацій подає документальні відомості, що цей замок збудували князі Остророги, і датує його кінцем XVI — першою половиною XVII ст.

Автором цих рядків разом з трускавецькими колегами, а пізніше і з львівськими істориками у 1970 р. проведено обстеження решток цієї оборонної споруди. А інженер-геодезист з Трускавця Зенон Стеців тоді ж склав докладний план валів. На основі цього плану та опису львівський художник Микола Козурак склав проект його реконструкції.

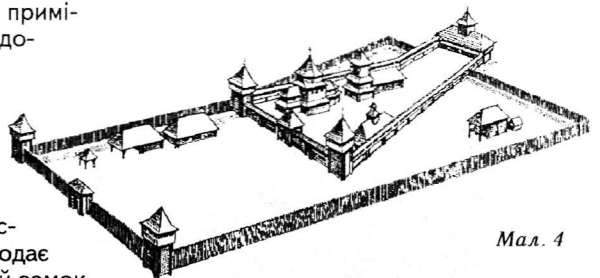
І остання відома нам пам'ятка оборонного будівництва, вірніше місце, яке залишилося від неї, — оборонний пізньо-

Мал. 5

середньовічний монастир (мал. 4). Про нього маємо єдину згадку в документах, а місце вдалося визначити на основі переказів. Слід гадати, що це був один з численних у Галичині невеличких василі-

анських монастирів. Знаходиться він на початку теперішньої вулиці Івана Франка (колишня Шкільна). В давнину цей район давав початок двом вулицям: одна з них називалася Андрушки, друга — Совтуси (або Солтиси). Отже, з лівого боку теперішньої вулиці на ескарпованому горбі був дерев'яний монастир. З боку підвищення, тобто напільної сторони, рів і вал були пізніше розрівняні під час будівництва селянських хат і пансіонатів, зокрема вілли "Ванда". В післявоєнні роки ще добре простежувався високий берег і глибокий вивіз — дорога, яка у давнину могла бути оборонним ровом. На початку вулиці справа, де ще донедавна росли дві високі старезні тополі, які служили

Мал. 4

входом до церкви, ще наприкінці XVIII ст. була дерев'яна церковця, в якій, як зазначено в документах, час від часу відбувалися відправи. Пізніше її розібрали, а дещо нижче збудували віллу (тепер не існує). Ця церква безперечно була монастирською. А далі нижче — монастирське кладовище. Під час будівництва вілли "Львів'янка" будівельники натрапили на труну, яка була суцільною, тобто видовбаною у грубому дереві.

Судячи з місця знаходження давніх трускавецьких церков (а нам відомо три таких місця) крім тепер існуючої, усі вони також мусили бути оборонними.

У Трускавці надзвичайно цікаві мікротопоніми. Їхні збір і розшифрування могли б дати відповіді на багато загадкових питань.

Слід сподіватися, що тепер, коли краєзнавство нарешті зрушилося з застійної сплячки, трускавецькі ентузіасти і шанувальники старовини відкриють ще одну "білу пляму" з історії міста.

Усі рисунки до проектів реконструкції за матеріалами автора виготовив львівський художник Микола КОЗУРАК.

Орест МАЦЮК

Та незабутня ніч (з погляду зодіакальної астрології)

Серед різноматнітного львівського люду зустрічаються дуже цікаві особистості. На днях до нашої редакції завітав геолог, кандидат наук Анатолій Іванович Гурідов. Знання земної тверді поєднуються у нього з інтересами до сонячно-земних зв'язків та з проникненням в астрально-ефірні простори, де розкриваються таємниці буття.

Про результати однієї з таких "мандрівок" розповідає він сьогодні на шпальтах нашого видання.

Отже 28 червня о 9²⁰ Верховна Рада України прийняла Конституцію. І вже в найближчі години після такого несподіваного голосування багато політичних оглядачів, не приховуючи радості питали один одного, чи просто риторично перепитували: "Як це трапилось?!" Серед інших, один з дикторів схвильовано допитувався у співбесідника — депутата Верховної Ради: "... а може зірки так стали?". Саме це питання мені, астрологу, і запало в душу.

Вихідним матеріалом для аналізу цього питання став складений мною гороскоп. Будь-який гороскоп можна показати як годинник з двома циферблатами — знаки Зодіаку і система астрополів. Стрілками в цьому годиннику будуть рухомі елементи космограми (циферблат знаків Зодіаку) і власне гороскопа (циферблат астрополів). Можлива і інша аналогія — театр з двома сценами, на яких "раптом" з'являються численні дійові особи. Момент народження людини, будь-якої істоти, створення якоїсь речі, як і підпис документу, вирішення довільним способом (голосуванням) проблеми покажемо як фотоспалах із фіксацією всього, що проходить в цю мить на цих двох сценах. Таким чином ми отримаємо гороскоп — голографічний інформаційно-енергетичний відбиток певного процесу, який здійснюється в Космосі, і є втілений в тонку астрально-ефірну структуру досліджуваної речі.

Ось як розташувались "дійові особи — головні і другорядні" на сценах під час голосування в ту пам'ятну ніч. Щоб була зрозумілою суть побудови гороскопу, зауважу: для космограми не має значення, де на поверхні Землі фіксуються події, уся вона символізується математичною точкою центру; у випадку гороскопу дуже важливим є точний час події і те, де вона відбувається. Для прикладу на рисунку наведено дві системи астрополів: тонкими лініями виділені поля у випадку голосування у Львові, товстими, зміщеними на декілька градусів проти годинникової стрілки, — у Києві (як це і було). Отже "стрілки конституційного годинника" зупинились в такому положенні (перераховуються в порядку збільшення абсолютних координат довготи, починаючи з нуля градусів Овна):

VIII астрологічне поле (далі АП) — Риби (♓) і Овен (♈): 1. планета (пл.) Сатурн; 2. астероїд (аст.) Юнона.

IX АП — Овен (♈) і Тілець (♉): 3. південний (спадаючий) ретроградний вузол Місяця.

X АП (кутове) — Тілець (♉) і Близнюки (♊), починається з точки зеніту (МС): 4. Селена (Білий Місяць) — фіктивна планета; 5. планета Марс в з'єднанні з Венерою; 6. планета Венера в критичному 13° — деструктивному; 7. планета Меркурій.

XI АП — Близнюки (♊) і Рак (♋): 8. св. (світло) Сонце.

XII АП — Рак (♋) і Лев (♌): 9. Ліліт або Чорний Місяць (фіктивна пл.), дуже важлива точка в кармічному відношенні.

I АП — Лев (♌) і Діва (♍), хоча й не має важливих для аналізу об'єктів, але починається з найбільш важливої точки Asc — асцендента (Сходу). Саме планета-управитель (знак Зодіака) є господарем гороскопу. В нашому випадку куспід (початок) цього найголовнішого

кутового поля знаходиться в Леві (♌) — управитель Сонце, яке зафіксоване в XI АП значно вище горизонту (лінія Asc—Dsc).

II АП — Діва (♍) і Вага (♎): 10. планетоїд Хірон.

III АП — Вага (♎) і Скорпіон (♏): 11. північний (висхідний) вузол Місяця; 12. аст. Паллада; 13. Хрест Долі — чутлива точка гороскопу (ЧТГ); 14. трансплутонова пл. Прозерпіна; 15. аст. Веста; 16. PARS FORTUNAE — точка долі (щастя) в 13° Скорпіона (♏), королівському.

IV АП (кутове) — Скорпіон (♏) і Стрілець (♐) починається також важливою точкою — ІС (надір): 17. Місяць другої фази 12-го дня; 18. пл. Плутон в з'єднанні з Місяцем, ретроградний; 19. аст. Церера; 20. ЧТГ — точка Конфлікту;

V АП — Стрілець (♐) і Козерог (♑): 21. пл. Юпітер; 22. пл. Нептун.

VI АП — Козерог (♑) і Водолій (♒): 23. планета Уран.

VII АП (кутове) — Водолій (♒) і Риби (♓) починається точкою Dsc — десцендента (Заходу): 24. ще одна ЧТГ — точка Слави (репутації).

Тут пропущені т.зв. "нерухомі зірки". В гороскопі Конституції їх біля семи. Хоча кожна з них в стані "перевернути покази планет", проте цей аналіз залишимо на майбутнє.

Спочатку звернемо увагу на положення найважливіших елементів космограми — градусів знаходження Сонця (в 7° ♈) та Місяця (в 28° ♏), використовуючи

"Астрологічну мандалу (інтерпретацію гороскопа по градусах)" Д. Радієра. Попутно зауважу, що отриману в 1925 році в Сан-Дієго (США) систему (спробу відновити втрачене значення кожного градуса Зодіака) назвали Системою сабіанських градусів.

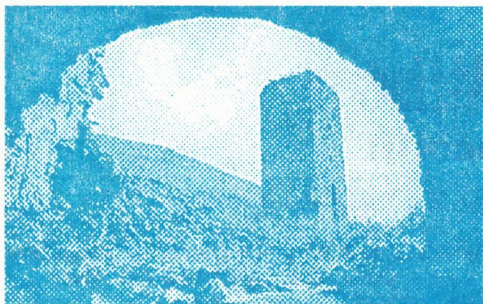
Отже, Сонце з 10 ранку 27 червня до 10 ранку 28 червня знаходилось в 7-му Сабіанському градусі. Ключем до езотеричної (таємної) суті його по Д. Радієру є фраза "Гра невидимих сил у всіх проявах життя". Зрозуміло, що в Парламенті крім видимих на екрані (і в залі, і в кулуарах) діють і невидимі — закулісні сили і люди. Але в нашому випадку невидимі — це принципово інші сили, щонайменше, вони пов'язані з скритими і таємничими процесами в природі. Ось як змальовує їх

відомий американський астролог Радієр: "Місяць світло підкреслює цей їх потойбічний, неловимий характер, який контрастує до конкретного і матеріального процесу... Основне уявлення тут полягає в тому, що за всіма (саме так!) життєвими процесами можна відчувати дію окультичних сил. Вони діють в сферах, які часто називають "астральними" або "ефірними", а Місяць здійснює великий вплив на ці сфери, відбиваючи особливі сонячні промені, що мають таємну силу".

Таким чином, положення Сонця через момент часу і космічну ситуацію — *по-перше*, підкреслює, що для розуміння попередніх подій і, звичайно, характеру прийнятої Конституції, його значення для Народу, Президента та інших, для визначення в загальних рисах її власної долі дійсно важливо використати не стільки раціональні наукові методи, скільки окультичні, тобто езотеричні методи (в першу чергу — астрологію); *по-друге*, що після Сонця особливу увагу треба звернути і на Місяць, тобто після аналізу "свідомості" (Сонце) іде аналіз "підсвідомості" (Місяць). Його також почнемо з виявлення сутності Сабіанського градуса знаходження Місяця — 28-й градус Козерога.

На рівні підсвідомості використовуємо вже іншу ключову фразу: "Здатність розпізнати інтегруючий Принцип в серцевині всього сущого і віддавати йому належне". На цій стадії... "індивідуум (Закінчення на стор. 16)

Тема наступного ГОРОДЕНКА

(продовження з 15 стор.)

Рис. П. Гранкіна

Нижче подано експлікацію ліній всередині кола гороскопу — їх значення і характер взаємодії:

О — з'єднання (кон'юнкція) між об'єктами 0° (в ідеалі). Характер взаємодії може бути різним: все залежить від якості (сумісності) планет і віддалі (якщо бере участь Сонце) між ними;

- ... — напівсекстиль — слабкий гармонічний аспект — 30°;
- — секстиль — гармонічний аспект — 60°;
- - - — квадратура — різкий дисгармонічний аспект — 90°;
- - - — тригон або трін — найбільш гармонічний аспект — 120°;
- - - — квіконс — дещо злий, подразнюючий — 150°;
- - - — опозиція — постійно діючий дисгармонічний — 180°.

Схема інтерпретації натального гороскопу звичайно така: Планети (після всебічного їх аналізу) в знаках Зодіаку — Планети в полях гороскопу — Аспектація планет та інших елементів.

Звернемо увагу, що в цілому гороскоп дуже напружений і тому прогноз, згодом, найближчий рік, досить похмурий. Як приклад розшифровки рисунку наведемо декілька випадків, коли в АП нема планет і коли вони є:

І АП, найважливіше, інформує про загальний характер цілого гороскопу. На жаль, "господар" — Сонце сильно пошкоджене Сатурном з VIII АП і Хіроном з II АП, а також збіжним аспектом Юпітера, який рухається до Сонця. В зв'язку з цим чеський астролог Ян Кефер попереджує, що "...можна чекати втрат через позички друзям" (хоча Україні зараз не до цього, але наприклад Болгарія хоче від неї зерно, вугілля та ін.) і, по-друге, "через надмірні надії на сміливі фінансові плани". Дуже актуальна підказка — попередження з історичної далечини! Далі, при позитивних аспектах — "активність в успішному законодавстві, успіх парламенту; при поганих аспектах — все навпаки: смерть депутатів". Як тут не повторити "крилату фразу" вітчизняного держдіяча: "Хотіли як краще, а вишло...". Уражений планетоїд Хірон — а це символ занепокоєння, двоїстості, проблематичності, протиріч, конфліктів — теж провіщає "транспортні катастрофи... порушення руху транспорту".

ІВ АП — дуже цікава ситуація: тут зустрілись в з'єднанні як господар Плутон (куспід в ІІІ) так і диспозитор ІВ АП Місяць. Їх з'єднання протирічить одне одному: активністю опозиції — гостра критика уряду, добра погода і успіх в землеробстві — неурожай (і катастрофи в шахтах). Очевидно, що точка конфліктів (20), тобто пік конфліктів буде пов'язаний з "інтересом цього поля", а саме, з землеробством, виборами і опозицією до уряду. Вважаю, що на цій основі допитливий читач зможе сам, вибравши цікаве для нього АП визначити загальний характер, тенденцію розвитку відповідного об'єкту.

Зкінчуючи короткий аналіз гороскопу Конституції України наголошую, що:

1. "Гороскоп Конституції" необхідно порівняти з мундіальним гороскопом Держави (на момент проголошення її незалежності);
 2. Розвиток подій в Україні тим точніше буде відповідати "вказівкам зірок", чим більше домінуватимуть чисто земні матеріальні інтереси. І навпаки...
 3. Чим вище буде духовне устремління перш за все самого народу, чим більш чистою і моральною буде позиція Уряду, Президента, тим вільнішим від астральних законів буде розвиток України.
- Побудувавши суверенну де-юре Республіку, треба будувати Духовну Республіку, вільну де-факто від пороку і гріха.

Анатолій ГУРІДОВ
Переклад з російської О.В.

"Центр Європи" сьогодні видає книги з історії Галичини, буклети "Архітектурні пам'ятки Львова", мистецтвознавчу літературу, каталоги виставок, путівники. Друк чорно-білий та кольоровий.

"Галицька брама" — незалежна газета. Друкується українською мовою. Розповсюджується впродздріб.

Засновник —
видавництво "Центр Європи".

Редакційна Рада:

Ярослав Ісаєвич — директор Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, історик.

Лариса Крушельницька — директор ЛНБ ім. Степаніка, археолог.

Орест Мацюк — директор Центрального державного історичного архіву України у Львові, архівознавець.

Іван Могитич — директор інституту "Українідапроект-реставрація", архітектор.

Андрій Рудницький — зав. кафедрою Львівської політехніки, архітектор.

Сергій Фрухт — видавець.

Головний редактор —
Олександр Шишка,
Технічний редактор —
Ігор Сьомочкін

© "Центр Європи"
Редакція не завжди поділяє
погляди автора. Відповідаль-
ність за достовірність
поданих матеріалів несуть
автори публікацій

Адреса редакції:
290000, Львів,
вул. Костюшка, 18
кімната 307 (3 поверх)
Для листів:
290007, Львів-7,
а/с. 1204
Тел.: 72-35-66

Реєстраційне свідоцтво
серія ЛВ № 175
від 16 серпня 1994 р.

Віддруковано на львівській
обласній книжковій друкарні
Набір і верстка —
комп'ютерний центр
видавництва "Центр Європи"

Друк офсетний. Обсяг 1 арк.
Тираж 5000
Зам. 3027.